

شماره ۴۲۰، نوامبر ۲۰۱۲، ج ۱۷۱

پیام بهائی

میلاد حضرت بهاء الله خجسته باد

حسین عهدیه
هیلازی چین

صبح بیداری

تاریخ دیانت بابی و بهائی در نیریز

صبح بیداری، تاریخ دیانت بابی و بهائی در نیریز؛ تألیف حسین عهدیه و هیلازی چین؛ ترجمه مریم روحانی سیسان؛ مؤسسه مطبوعات بهائی آلمان، ۲۰۱۴ میلادی

این کتاب ترجمه فارسی کتابی است با نام *Awakening, A History of the Bábí and Bahá'í Faiths in Nayriz* در تاریخ جانبازی‌های بابیان و بهائیان نیریز، که به قول مؤلفین آن، حوادث این تاریخ داستان‌گونه بازگو شده‌اند تا کتاب برای طیف وسیعی از خوانندگان اعم از بهائی یا غیر بهائی جالب‌تر و قابل فهم‌تر باشد.

پس از آن که خبر ظهور حضرت باب در ایران غوغا و شوری بی‌سابقه پدید آورد، نیریز از نخستین محل‌هایی بود که این ندا به آنجا رسید و به ناگهان سرنوشت آن شهرک آرام و بی‌سر و صدا را که قرن‌ها نزدیک شیراز زندگانی سنتی روستایی

را ادامه داده بود از بین تغییر داد. عامل این تغییر کسی نبود جز سید یحیی دارابی از پر نفوذترین روحانیون دربار که خبر ظهور قائم را به نیریز رساند. خود در راه ترویج و تبلیغ این مرام از همه چیز گذشت و سرانجام جان خود را هم در راه آن فدا کرد. ایمان جمع زیادی از نیریزی‌ها به دیانت بابی و بعد به دیانت بهائی، این شهر و مردم آن را به دو قسمت کرد. برخی مؤمن به آیینی جدید که تعالیم و دستورات تازه‌ای با خود آورده بود، حرف‌های نو و مطابق نیازهای روز می‌زد که می‌توانست آن جامعه خواب زده را تبدیل به جامعه‌ای پویا، باسواد و مترقی نماید و برخی دیگر که به دین سنتی آباء و اجداد و مرام ملایان باقی ماندند و نه تنها آن، که به تحریک همان ملایان نبردهایی طولانی با هم‌شهریان خود که اغلب با هم فامیل بودند آغاز کردند، صدها تن از ایشان را با کمال فساد و سنگدلی کشتند و سر بریدند، زن‌هایشان را به اسیری بردند و در فقر و در به دری رها کردند، کودکانشان را بی‌سر و سامان ساختند و خانه‌های ایشان را دستخوش غارت و آتش قرار دادند.

جامعه بهائی آنجا که دهه‌های متوالی پای مقاومت فشرده، سرانجام از بین رفت، ولی تاریخی درخشان از خود باقی گذارد و مقاومتی افسانه‌ای نشان داد به طوری که نام نیریز و شخصیت‌های سرشناس آن- از زمان حضرت ربّ اعلیٰ تا امروز- در صدر تاریخ امر قرار گرفت و همواره و در هر تاریخی، فصلی مخصوص به خود اختصاص داد. فضل دیگر، الواح و عنایات فراوان دیگری است که از ساحت حضرت بهاء‌الله و حضرت عبداله‌آه به افتخار احبّاء نیریز صادر شد و باران فضل و لطفی بر قهرمانی‌ها و جانفشانی‌های جانبازان نیریز باریدن گرفت که تا

ایند مایهٔ افتخار اولاد و احساند بهائیان نی ریز خواهد بود.

این کتاب با قلمی شیوا و ترجمه‌ای بسیار روان که گاه انسان از یاد می‌برد آنچه می‌خواند ترجمه از یک اثر انگلیسی است. تاریخچهٔ خواندنی و عبرت انگیز نی ریز را در بیش از سیصد صفحه بر قلم می‌کشد به طوری که خواننده مشکل می‌تواند دل از آن برگیرد و این داستان حماسی را نیمه تمام رها کند. داستانی که خواننده می‌تواند در هر فصلش و در پیچ و تاب و شور و شور هر واقعه‌اش حوادث مشابه را در دیگر نقاط ایران به یاد آورد و از همه مهم‌تر ببیند، آنچه که امروز بر سر قهرمانان بهائی ایران می‌آید تکرار همان جنایات و بی‌قانونی‌هایی است که پیشگامان این امر از آغاز این جنبش تا امروز دچارش بوده‌اند. می‌بیند که هیچ چیز از قساوت و بی‌رحمی و کوردلی عوض نشده، آنچه عوض شده اسامی عاملین و قربانیان این جنایات مذهبی و روش سرکوب و کشتار بهائیان است.

این نخستین کتاب درباره تاریخ نی ریز نیست. سوی آنچه در تاریخ نیلی و محلذات *فهور الحق* و کتاب *قرن بدیع* آمده، چند تن از احباء و نوادگان و نسل‌های بعدی نی ریزی‌ها به این کار قیام کرده و آثار گرانبغری از خود به یادگار گذاشته‌اند که آقای حسین عهدیه، مؤلف این کتاب که خود از نسل ششم یکی از خاندان‌های اولیهٔ هسان نی ریزی‌هاست، در کتاب خود از آن آثار بهره برده است.

از پیشگامان تحقیق دربارهٔ تاریخ نی ریز باید از مرحوم میرزا محمد شفیع روحانی نام برد که دو جلد کتاب ایشان به نام *لمعات الانوار* در سال ۱۹۷۱ توسط انتشارات بهائی در ایران منتشر شد. زندگی این مرد بزرگ و همسرشان ملوین خانم

روحانی خود می‌تواند موضوع تحقیقی تاریخی و پرشور قرار گیرد. وی از کودکی ناطر ظلم‌ها، قساوت‌ها و ناپردباری‌های همشهریان خود بود و سهم در رنج و الم ده‌ها واقعهٔ مصیبت بار چندین بار لانه و کاشانه‌اش مورد غارت قرار گرفت که بار آخر در دوران انقلاب اسلامی بود که در هجوم به خانه‌اش در شیراز آنچه اوراق تاریخی و گزانه‌ها و الواح مقدسه داشت به غارت بردند و خانه‌اش را با خاک یکسان کردند و خود مجبور شد با همسرش به پورتهٔ هندوستان پناه برد و آرامش را در گوری در آن شهر بیابد. باید یادآورهای که به یاد آن سعید فقید به قلم داماد فرهیخته و دانشمند ایشان جناب نعیم وحیدی نگاشته شده خواند و به بزرگی آن زوج قهرمان پی برد. نعیم وحیدی خود در انقلاب اسلامی زجرها و دردهای بسیاری متحمل شد و در دسامبر ۱۹۸۴ بر اثر سکتهٔ قلبی که حاصل فشارها و اندوه‌های وارده بر جامعه بود، درگذشت. مرحوم محمد شفیع روحانی با حافظهٔ توانای خود کتاب دیگری به نام *حاطرات شمع رشید* نگاشتند که بخش کوتاهی از آن شرح زندگی خود و بخش بزرگی مربوط به حوادث ناگفتهٔ نی ریز است. این کتاب در سال ۱۹۹۳ به همت خانم بهارینه روحانی معانی در آلمان به طبع رسید (جای این کتاب در کتابشناسی کتاب صبح بیداری خالی است).

از دیگر کسانی که دربارهٔ نی ریز چه به فارسی یا انگلیسی نگاشته‌اند باید از خانم بهارینه روحانی معانی، مرحوم آهنگ ربّانی، و بانیان سایت کامپیوتری نی ریز nayriz.org نام برد. نام و نشان این آثار می‌تواند در کتابشناسی مفصلی که در کتاب مورد بحث ما آمده ملاحظه گردد.

از امتیازات کتاب *صبح بیداری* اینست که تاریخ نی ریز را با تاریخ امر مبارک گره زده و وقایع

عمده تاریخ دیانت بهائی و تعالیم آن را جا بجا در رابطه با وقایع نیریز آورده است. حسن این کار آنست که حتی خوانندگان غیر بهائی نیز می‌توانند با خواندن آن نه تنها از وقایع نیریز، بلکه از تاریخ و تعالیم امر نیز آگاه شوند.

کتاب به عکس رنگی الواح مقدسه صادره از قلم حضرت بهاء الله و حضرت عبداله‌آه که در شأن بهائیان نیریز صادر شده مزین است و نیز شامل عکس‌های رنگی از نیریز قدیم و قلعه کهن آن است که مدتی مأمین بایان بود.

انتشار چنین اثر ارزنده‌ای هشدار خوبی به احبای ایرانی در شرق و غرب عالم است که خطاطات خود را بنویسند و حتی از نگارش جزئیات کوتاهی نفرمایند. این خطاطات فقط شامل موارد سرکوب و کشتار و زندان نیست، بلکه می‌تواند شامل تمامی مسایل مربوط به جامعه بهائی باشد که روزی هر ورق و هر سطر آن مورد استفاده پژوهندگان قرار خواهد گرفت و از آن بهره‌ها خواهند برد. چه بسیار وقایع مهم تاریخ امر که از یادها رفت و چه بسیار قهرمانانی که زندگی و خدمات خود را "لایق و شایسته" نگارش و ذکر ندیدند و برای همیشه فراموش شدند. اگر احبای اولیه نیریز نیز چنین می‌پنداشتند امروز از تاریخ امر در آن شهر اثری و نشانی باقی نمانده بود. * ف. و.

کتاب صحیح بیماری را می‌توان از نشانی‌های زیر خریداری کرد

IBEX - Publisher :

www.iranbooks.net/si/9783870378998.html

و نیز از:

Bahá'í Verlag:

[http://www.bahai-verlag.de/en/Pers-Arab-](http://www.bahai-verlag.de/en/Pers-Arab-Books/New-Editions/Subhi-B-d-r-sc.html)

[Books/ New-Editions/Subhi-B-d-r-sc.html](http://www.bahai-verlag.de/en/Pers-Arab-Books/New-Editions/Subhi-B-d-r-sc.html)

اطلاعات بیشتر از وبلاگ نیریز: Nayriz.org